

A LENGYEL ZENEI KÖNYVTÁRAK II. TORUN-I KONFERENCIÁJA

Kedves meghívást hozott a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Titkárságának ez év február elején a posta. A Lengyel Könyvtárosok Egyesületének Zenei Könyvtári Csoportja három magyar zenei könyvtárost invitált meg a lengyel zenei könyvtárak ez év június 23-án és 24-én Torun-ban tartandó 2. konferenciájára. A meghívás egyben felkérést is jelentett két előadás megtartására, melyek közül az egyiknek a témáját -a magyar zenei könyvtárak ismertetését- a lengyel vendéglátók határozták meg. A küldöttségnek Mona Iona, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola könyvtárának vezetője, Vavrincez Veronika és Pethes Iván, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai voltak a tagjai.

A csoport -mely a konferencia egyetlen külföldi résztvevője volt- 23-án reggel érkezett Varsóba és a délelőttöt a Varsói Zeneakadémia könyvtárának és épületének megtekintésével, illetve városnézéssel töltötte. Délután utazott tovább a küldöttség Torun-ba, ahová késő este érkezett meg. A magyar vendégek másnap, a konferenciát megelőzően sok kedves, már a tavalyi varsói AIBM-kongresszuson megismert lengyel kollégát üdvözölhették újra.

Az értekezletet 24-én reggel 10 órakor nyitotta meg ünnepélyesen dr. Stefan Burhardt, a Toruni Egyetem Zenei Könyvtárának vezetője. Az ünnepélyes megnyitó során dr. Maria Prokopowicz, a Lengyel Nemzeti Könyvtár Zenei Osztályának vezetője következett, felszólalásában üdvözölvén a konferencia résztvevőit és röviden beszámolt az előző -Katowicében tartott- konferencia óta eltelt időszak lényegesebb eseményeiről. Felszólalását dr. Jadwiga Kolodziej-ska, a Lengyel Könyvtárosok Egyesülete főtítkárának üdvözlő szavai követték, melyben elmondotta, hogy az Egyesület legtevékenyebb csoportjának megbeszélését nyitja meg, utalt a katowicei értekezlet, valamint a múlt év őszén Varsóban tartott AIBM-kongresszus nagy sikerére, mely szintén e csoport jó munkáját dicséti.

Ezután került sor Vavrincez Veronika lengyelül megtartott felszólalására. A magyarországi zenei könyvtárak öt fő csoportját említette. Először és részletesen foglalkozott az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárának működésével, ismertette a katalógusokat, az ott folyó bibliográfiai és zenetudományi tevékenységet, és kitért a RISM (Répertoire Internationale des Sources Musicales) munkájára is. Ezután a Zeneművészeti Főiskola és a különféle zeneoktatási intézmények -a zeneművészeti szakiskolák és zeneiskolák- fontosabb könyvtárait ismertette. A közművelődési könyvtárak zenei részlegei között részletesen szólt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár önálló zenei gyűjteményéről, az Állami Gorkij Könyvtár

zeneműtáráról, valamint a Békéscsabai Megyei Könyvtár hanglemeztáráról. Az előadás harmadik csoportjában a tudományos szakkönyvtárak – a különféle magyarországi zenei intézmények könyvtáiról – esett szó. Ezt követően a Magyar Nemzeti Múzeum hangszergyűjteményét és a Néprajzi Múzeum népzenei tevékenységét, illetve gyűjteményét ismertette. Befejezésül a magyarországi egyházzenei gyűjtemények, illetve könyvtárak rövid ismertetésével zárta beszámolóját. A felszólalást az előadó megnyerő modora, jó nyelvtudása tette sikeressé. Lengyel barátaink hoszszantartó és meleg ünneplésben részesítették az előadást.

Adam Mrygon, a Varsói Egyetemi Könyvtár munkatársa "Katalogizálási és betűrendbe-sorolási problémák a zenei nyomtatványoknál" címmel tartotta meg előadását. Igen széleskörű irodalomismeret és szakmai tapasztalatok alapján fejtegette a zenei címleírások problémakörét, melyre Lengyelországban eddig nincsen szabvány. Kifejtette és összefoglalta azokat a terminológiai homályos, illetve pongyola meghatározásokat, melyek még az alapvető fogalmaknál is bőségesen találhatóak. A címleírás egységeit azután egyenként tárgyalta és különösen sokat foglalkozott a zeneműveknél oly fontos címkiegészítő adatok katalogizálási sorrendjének kérdésével. Talán ezek közül is kiemelkedik a lemezszám problémájának a kérdése. Beszámolójában felvetette további adatok – mint pl. a mű lejátszásának időtartama, az első előadás, az első kiadás éve, stb. – feldolgozásának lehetőségét is. Részletesen szólt a transliterációs problémákról, foglalkozott az anonim művek, valamint az átdolgozások címfelvételének meglehetősen bonyolult kérdésével. A címleírás nyelve lengyel kollégáink egyik olyan központi problémája, melynek hiányosságaival és következetlenségeivel a katalógusszerkesztés során különösen sokat küzködnek. Sajnálatos, hogy az ügyes kézzel összefogott és csoportosított előadást, illetve az ebben felvetett problémákat a konferencia tagjainak nagyrésze nem értékelte kellőképpen.

Dr. Karol Musio, a "Lengyelországi zenei könyvtárak nyomtatott zeneműveinek és a zeneirodalomnak tárgyszókatálogusairól" címmel tartotta meg referátumát. A témát az előadó már több korábbi írásában is publikálta, így az itt elhangzott referátum elsősorban mennyiségi és adatszerű felsorolást tartalmazott. A mintegy negyven legnagyobb zenei könyvtárban, több mint 600 ezer kötet zeneművet, illetve zenetudományi vonatkozású dokumentumot őriznek. A gyakorlat – miként a világon majd mindenütt –, igen eltérő, amint az a beszámolóból is kitűnt. A legjelentősebb gyűjteményeknek, a varsói nemzeti könyvtár zeneműtárának, a katowicei, krakkói, toruni, poznaei egyetemi könyvtárak egyenként fél-százezer egységet meghaladó gyűjteményeinek ismertetésé mellett részletesen szólt az itt kialakult katalógusrendszerekről. Mindegyik önálló szakszertartó alkalmaz és ez egyik legnagyobb gátja az egységesítési törekvéseknek. Maga az előadás nem tért ki sem a tárgyszóalkotás problémakörére, sem ezen katalógusok készítésének részletes szerkesztési elveire, csupán ismertette az egyes katalógusok legfőbb tagolási módjait. Sajnálatosan ezek a rendszerek nagyrésztükben elavultak. Az anyagok rekatalogizálásának, vagy újra való szakozásának lehetősége még a viszonylag jó személyi keretek között működő lengyel könyvtáraknál sem látszik megoldhatónak, és ezért inkább csak foltozgatásról, egyes esetekben pedig a régi katalógusok lezárásáról és újak megkezdéséről beszélhünk.

A konferencia résztvevői az Egyetemi Könyvtár Zeneműtárát, valamint az egyetemi könyvtárnak a konferencia tiszteletére rendezett zenei kiállítását tekintették meg. Mindkettő tanulságosnak tűnt, különösen érdekes – méginkább irigylésreméltó – volt a mai lengyel zenei kiadványok tárlóinak sokasága, mely gazdag tematikája mellett a nyomtatványok magasfoku technikai fejlettségéről is tanuskodott. Számos hungarica-vonatkozásával egyetemben élménytadó tárlókban sorakoztak a könyvtár polonica-vonatkozásai is.

A könyvtár és kiállítás megtekintése után vita következett. Ezen többek között felszólalt Krzysztof Mazur zeneszerző, a varsói Zeneművészeti Főiskola Könyvtárának vezetője. Rendkívül heves hozzászólásában különösen Adam Mrygon előadásához kapcsolódott. Ksawery Swierkowski professzor, a közismert bibliográfus, a Varsói Egyetem Könyvtártudományi Tanszékének tanszékvezető tanára, aki, mint meghívott vendég, szintén résztvett a konferencián, ugyancsak a lemezjelzés, valamint a transzliteráció, illetve transzkripció kérdé- séhez fűzött megjegyzéseket. Ennek során utalt a könyvészetben elismert ter- minológiai meghatározásokra, illetve a szabványok szükségességére. A vita so- rán több kérdés hangzott el a magyarországi zenei könyvtárak szervezetével kapcsolatosan. Így többek között: kölcsönöznek-e hanglemezeket, melyek a be- iratkozás feltételei, stb.

A vita után az Egyetemi Könyvtár munkatársai a konferencia résztvevőit a Visztula partján fekvő, festői kilátású, az egykori német lovagrend épületében elhelyezett szórakozóhelyen látták vendégül. Majd a vidám hangulatban eltöltött délutánt követően rövid látogatást tettek az óvárosban. A Visztula partján fekvő, ma 110 ezer lakosú város a középkor utolsó harmadában épült. Az egykori gazdag Hansa-város, mely folyami kikötőjéről volt híres, csodálatos módon, -hatszázéves története során, épségben maradt. Nagy műgonddal őrzik ma is a 13. századi alapokon épült műemlékeket, közülük a Városháza, a Szent-János katedrális -gyönyörű barokk orgonájával, - a Mária templom, a Ferde torony mindannyi emlékezetes megtekintenivalót jelentett.

A konferencia másodnapján Pethes Iván tartotta meg előadását a "Zeneművek és zeneirodalom osztályozásának problémái" címmel. Előadásának egy részében az általános kérdésekről beszélt, így többek között röviden is- mertette a történeti fejlődés során kialakult legfőbb osztályozási rendszerek ze- nei osztályait. Mélyrehatóbban foglalkozott a zenei fogantatású rendszerek met- szeteinek kérdéseivel, sorra vette mind a mechanikus, mind a szisztematikus osztályozási eljárásokat, és ezeket a zenei forma, a zenei apparátus és az egyéb formai jegyek metszeteinek, valamint a jelzetalkotás problémáinak tükré- ben vizsgálta. Véleménye szerint a nemzetközileg is elfogadható osztályozási rendszert kell megalkotni. Előadása során röviden szólott a szakkatalógusba való besorolás mechanikus és szisztematikus módjairól, valamint a csoportalko- tás kérdéséről. Az előadást követő vitában további problémák is szóba kerültek, így pl. a szabványosítás, a katalógusszerkesztés különböző kérdései.

A következő napirendi pontban a konferencia a hazai könyvtári vonatkozá- sokat tárgyalta meg. Javaslatok hangzottak el az 1968-as esztendőben megtartan- dó konferencia színhelyéről, illetve felvetődött egy, a népi demokráciák zenei könyvtárainak széleskörű részvételével megtartandó kongresszus gondolata is. Határozatot fogadtak el a zenei címleirési szabvány megteremtésének szükséges- ségéről is. Ezután Kornel Michalowski, a Poznani Egyetem Zenetudományi Tanszéke könyvtárának vezetője a lengyelországi RILM-munkáról (Répertoire International de la Littérature Musicale - Zenei szakirodalom nemzetközi reper- tórium - tartott részletes beszámolót. Elmondotta a munka megindulásának körülményeit, ismertette a szervezeti kereteket.

Ebed után a konferencia résztvevői közös városnéző sétán vettek részt. A magyar vendégeket pedig este, a konferenciával egyidőben Torunban lebonyolított X. Északlengyel Színházi Fesztivál egyik kiemelkedő előadásán Dürrenmatt Me- teor-jának bemutatóján látták vendégül.

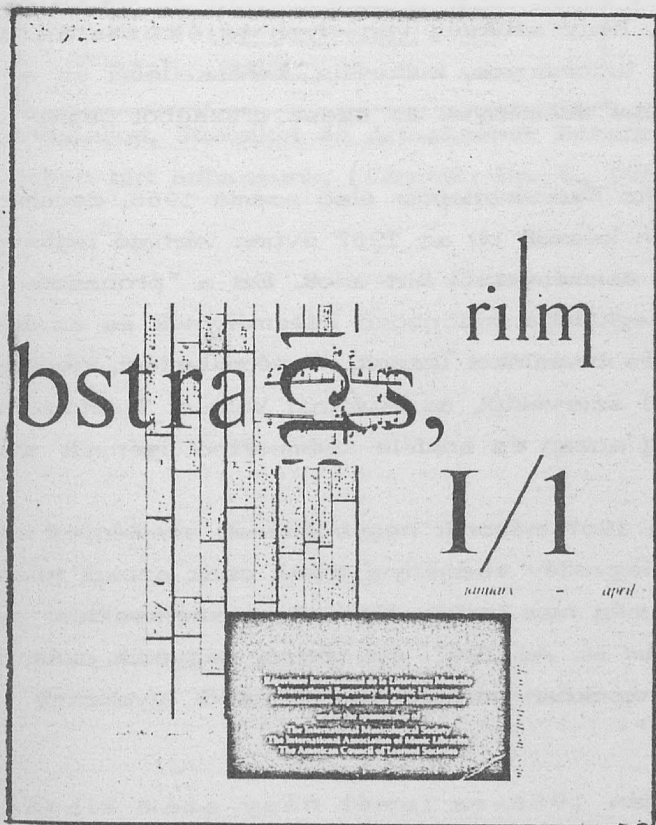
A konferencia szüneteiben és az éjjelekbe nyúló beszélgetések során igen széles körben vitattuk meg kismértékben közös, nagyrésztben azonban eltérő problémáinkat. Lengyel kollégáink kevésbé küzködnek a létszámiánnyal, mint mi. Annál nagyobb gondot okoz számukra az öröklött, rendkívül gazdag zenei gyűjte- mények feltárása és karbantartása. Ennek során nagy nehézségekkel küzködnek.

Szabványosításról csak most kezdenek beszélni. Az idők során felhalmozódott állomány, már eddig is több egymást átfedő rétegben nyert feltárást. Csak példaképpen említjük, hogy a lengyel zenei könyvtárak döntő többségében még ma is kézzel, jobb esetben írógéppel sokszorosítják a katalóguscédulákat.

Lengyel kollégáink a következő esztendőben mintegy 20 főnyi csoporttal szeretnének az itteni zenei könyvtárak meglátogatására Magyarországra jönni. Csak remélni szeretnénk, hogy azt a fogadtatást, melyben minden Lengyelországba érkező magyar könyvtáros részesül, csekély mértékben viszonzni tudjuk majd.

PETHES Iván

MEGJELENT A NEMZETKÖZI ZENETUDOMÁNYI REFERÁLÓ FOLYÓIRAT

A Répertoire International de la Littérature Musicale (RILM) negyedévenként megjelenő referáló folyóirat, amelyet 1966-ban az International Musicological Society és az International Association of Music Libraries hozott létre.

Az 1. szám, mely 1967. augusztusában került kiadásra, felöleli az 1967. január-április hónapokban megjelent anyagot. A referáló folyóirat célja a zenetudományi könyvek, cikkek, szemlék, disszertációk, katalógusok és az ikonográfiai anyag, nemzetközi együttműködésre épített, feltárása. Az indexelés számítógéppel történik.

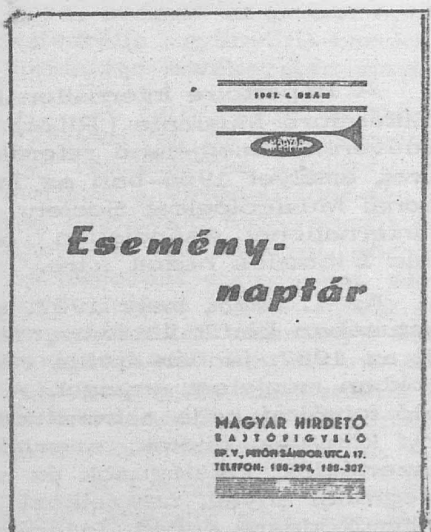
A referáló lap –első ilyen próbálkozásként– teljességre törekszik és a hat világrész zenei irodalmának keresztmetszetét adja.

A szakrendi csoportok élén elsőként a zenei bibliográfiákat regisztrálja, majd a zenei könyvtárügyről szóló dokumentumok referátumait közli.

A szerkesztőség felkéri a világ zenetudománnyal foglalkozó közösségeit, hogy segítsék az ujonnan induló referáló folyóirat munkáját és küldjék be referátumaikat.

Az 1. szám 497 referátumot tartalmaz. Szerzői névmutató és betűrendes tárgyi index egészíti ki.

kiadja a Magyar Hirdető V. Sajtófigyelő Osztálya

Eseménynaptárt.

A Magyar Hirdető Sajtófigyelő-osztálya Eseménynaptárának megindításakor abból a tényből indult ki, hogy szükség van olyan tájékoztatásra, mely a tudományos, kulturális, kereskedelmi és a sport-élet eseményeit az egész országból összegyűjti.

Az Eseménynaptár első száma 1966. decemberében készült el; az 1967 évben várható legfontosabb eseményekről hírt adott. Ezt a "próbaszámot" megküldtük különböző intézménynek és az érdeklődés bennünket igazolt. A népművelési, idegenforgalmi szervektől, az Autótaxi Vállalat Telefonközpontjáig sokan és sokféle szempontból igénylik az

A következő -második- szám 1967 második negyedévének eseményeit sorolta fel, a harmadik és negyedik negyedév eseményei közül csak azokat közölte, melyek az első "évi" számban még nem voltak. Ugyanilyen szerkesztési elvek szerint készült a harmadik szám is. Az 1967. évi utolsó, negyedik szám az október, november és december hónapokban várható eseményekről igyekezett részletes felvilágosítást nyújtani.

Az első év tapasztalatai alapján 1968-ra ismét négy szám kiadását tervezzük. A5-ös formátumban műnyomó papíron, kb. 40 oldalon, több ezer példányban. Évi előfizetési díj 20.- Ft. lesz. Az első szám 1967. novemberében készül el és tartalmazni fogja 1968. fontosabb, már most ismert eseményeit, valamint a teljes első negyedévet. A következő három szám mindig az

POLITIKAI ESEMÉNYEK:

XI. 4 — 26.	A szocialista Forradalom győzelme 50. évfordulója Jubileumi Kiállítás a Múzeumokban	Budapest
XI. 7.	A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 38. évfordulója	

TUDOMÁNYOS ESEMÉNYEK:

XI. 1 — 8.	Nemzetközi Térkép Kiállítás	Budapest
XI. 9.	Városrendezés Világnap	
XI. 9 — 11.	Villamos Hőtechnikai Konferencia	Budapest
XI. 10 — 14.	A tudományos megismerés törvény- szabási fejlődése (nemzetközi konferencia)	Budapest
XI. 15 — 18.	Tudományos Ülések a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 38. évfordulójáról Eötvös Loránd Tudományegyetem	Budapest
XI. 21 — 25.	IX. Szilikátipari Konferencia	Budapest
XI.	Ivanyenko akadémikus (szovjet matematikus) előadását	Budapest Pécs Szeged

KULTURÁLIS ESEMÉNYEK:

XI. 1 — 3.	Színhatszok Országos Találkozója	Kapuvár
XI. 1 — 7.	Szovjet Dráma Ciklus (a Szegedi Nemzeti Színházban)	Szeged
XI. 5 — 12.	Szovjet Filmhét (Filmmúzeum)	Budapest

tóanyagainak összegyűjtését, vagy összegyűjtetését (a Sajtófigyelő ebben is bármikor segítségükre lehet) is időben megkezdhetik. A társintézmények rendezvényeinek ismerete is hasznos lehet a könyvtáraknak.

A KMK Eseménynaptárával együtt, amely elsősorban az évfordulókkal kapcsolatos elvi, módszertani anyagot tartalmaz, azt hiszem Eseménynaptárunk lényegesen megjavíthatja a könyvtári és népművelési propaganda céltudatosabb szervezését.

Ezúton is kérjük a Magyar Hirdető Eseménynaptárának felhasználóit, hogy közöljék velünk észre-

vételeiket, ötleteiket és értesítsenek bennünket rendezvényeikről, hogy arról időjében hírt adhassunk. (Címünk: Bp. V., Petőfi Sándor utca 17.)

PLAGÁNYI Emőke

a Magyar Hirdető Sajtófigyelő
Osztályának szaktanácsadója

2-2664

**Якутская
республиканская
библиотека
им. А. С. Пушкина**

Már elkészültek a Könyvtári Figyelő e számának oldalai, iveri, amikor a Könyvtártudományi Szakkönyvtárba meghozta a posta a Puskinról elnevezett Jakutszk-i Köztársasági Könyvtár működéséről és történetéről szóló 150 oldalas könyvet.

A borítón -bár igen gyenge kivitelben- annak az épületnek a fényképét látjuk (ez kiderül a könyv szövegéből), melyben 1942-ben W. Willkie járt és a 298-299. oldalakon közölt napló-részletben erről beszámol.

A kötetben sok fénykép van a könyvtár munkatársairól, közöttük néhány csoportkép a régi dolgozókról is. Ezeknek a dolgozóknak -a képek tanúsága szerint- tulnyomó többsége nő.

Talán e képek egyikén ott van az a "vékonyka, művelt arcú asszony" is, aki-ről Willkie olyan kedvesen emlékezett meg.

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ. 13.évf. 1967. 5.sz. Kiad. a Népművelési Propaganda Iroda. F.k. Nemes Iván igazgató. Szerkeszti Gerő Zsoltné. Példányszám: 600. Terj.: 10,7 A/5 iv. Készült az NPI sokszorosító üzemében. Bp. VII. Gorkij fasor 45.
F.v. Fehérvári Tibor. Tászkaszám 1159/67.

Szerkesztőség: Bp. VIII. Múzeum utca 3. Tel.: 134-000/272

Sárosi & Ullrichowski & B
Eötvös György & Országh

1) Nyelvtan és Szótár (Dr.
László Károlyi) gólyos
Károlyi névelő és Szótár
nyelvtan és Szótár
Szótár és kézikönyv
Szótár és kézikönyv
Szótár és kézikönyv
Szótár és kézikönyv
és Szótár (Országh,
Károlyi & Max Gause)

2) Nyelvtan és Szótár
Szótár & Szótár gólyos Szótár, és
Szótár, és Szótár

3) Тамбовский год Голода ³
 гонимых был описан, как описан
 в кн. Голод в Тамбове
Голод в Тамбове год
Голод в Тамбове
 Голод в Тамбове, не описан
 Голод в Тамбове, не описан,
 Голод в Тамбове, не описан.

4) Книжка о голоде
 описана в кн. Голод в Тамбове
 описана в кн. Голод в Тамбове
 описана в кн. Голод в Тамбове
 описана в кн. Голод в Тамбове
 описана в кн. Голод в Тамбове

A boritón a 253. lapon közölt, Lenin a Petrográdi Közkönyvtár feladatairól szóló irásának kézirata található. (A kéziratot lapunk a Lenin Könyvtártól kapta ajándékba.)